

Editör'den...

Geleneksel Sosyal Siyaset Konferansları dizisinin sonuncusu, 55. seri, 2003 yılı sonbaharında gerçekleştirildi. Cumhuriyetin 80. yılında Çalışma hayatını mercek altına alan Seride iki konferans ve iki panele yer verildi. Bireysel iş ilişkileri merkezli birinci konferansta Profesör Metin Kutal, getirdiği yeni kurum, kavram ve mekanizmalarla 4857 sayılı yeni İş Yasası'nın Türk iş hukukunun çağdaşlaşması sürecindeki yerini belirlemektedir. Yasayı hazırlayan Bilim Komisyonu'nun başkanı olan hocamız bu konferansında, Yasanın, çağdaşlaşma sürecindeki etkenlerle (Anayasalar, ILO ve AB normları) uyumu ile ilgili değerlendirmelerde bulunmaktadır. 'Çağdaşlaşma'yı, Batılı çağdaş kurumların, hak ve özgürlüklerin benimsenmesi olarak tanımlayan Kutal, başlangıçtan günümüze kadar iş mevzuatının gelişimi ile ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmelerle ilgisine, Türk modernleşmesi bakımından konumuna işaret ederek incelediği -ama ayrımlarına boğulmadığı- yeni Yasa'yı tümel bir yaklaşımla ele almaktadır. Eksikliklerine rağmen, toplu iş ilişkileri ile ilgili yasalarda yapılacak değişikliklerle birlikte düşünüldüğünde, yeni yasanın mevzuatımızın çağdaşlaşması yönünde önemli bir adım olduğu sonucuna varılmaktadır.

Cumhuriyet'ten günümüze çalışma ilişkilerini 40'ar yıllık iki döneme ayırarak incelediği çalışmasında Prof.Dr. Ahmet Makal, sanayileşmenin ve bağımlı çalışanların yetersiz olduğu, işçi sınıfının oluşmadığı ve oluşmasına "sınıfsız imtiyazsız bir toplum" olduğumuz gerekçesiyle imkan dahi verilmediği 1945 öncesi dönemde, 3008 sayılı İş Kanununun köşetaşı olma özelliğine rağmen, liberal hukuk anlayışı nedeniyle atılan adımların "işçiyi koruyucu yasalar"dan öteye gidemediğini göstermektedir. Çok partili siyasal dönemin çalışma hayatına yansımaları, kurumsal ve yasal gelişmeler de ayrıntılı olarak sayılmakta, tutumları etkileyen sosyal, siyasal ve ekonomik faktörler anlatılmaktadır.

Kurumsal ilişkilerin yerleştiği 1960 sonrası dönemi de -iki farklı anlayışı temsil etmesi nedeniyle- iki bölümde incelediği makalede Prof. Makal, '63 sonrası gelişmeleri özetledikten sonra '80 sonrası uygulamaları iktisat politikalarıyla ilgilendirerek değerlendirmektedir.

II

Günümüz sosyal siyaset meselelerini yoksulluk, sosyal güvencelerin zayıflaması, özelleştirme ve sendikasılaştırma ağırlıklı bir çerçevede ele alan yazar, sosyal diyalog ve yeni iş yasasını da çözüm arayışları bağlamında değerlendirerek geleceğe dair bazı öngörü ve temennilerde bulunmaktadır.

Konferanslar serisinde bu yıl iki de panel düzenlendi. "Cumhuriyet'in 80. Yılında Türk Sendikacılığı" konulu birinci panelde, tebliğ sahibi Prof. Dr. Alpaslan Işıklı, başlangıcından günümüze Türk sendikacılık hareketini Batı ülkeleriyle karşılaştırarak değerlendirirken işçi ve işveren konfederasyonlarının temsilcileri olan konuşmacılar da yorumlarıyla katkıda bulunmuşlardır.

İkinci panelde ise "Cumhuriyet'in 80. Yılında Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sorunları" masaya yatırılmıştır. Prof. Dr. Ali Güzel'in kapsamlı tebliğinden başka SSK, Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve İş-Kur temsilcileri de kendi kurumlarını, sorunlarını ve nedenlerini ortaya koyan tebliğlerinde çözüm için önerileri sundular.

Bu Kitap'ta yer verdiğimiz hakemli makalelerden ilki, Dr. Zeki Parlak tarafından kaleme alınan ve çalışma ilişkilerinde Japon modelinin benimsenmesi anlamında "Japonlaşma"nın, değerlendirildiği ve eleştirildiği "The Concept and Thesis of Japanization Revisited" başlıklı makaledir. Japon modelinin İngiltere'deki uygulamalarının, Fordist-Taylorist modelin eleştirilen yanlarına bir çözüm getirmediği, çalışma şartlarının insanileştirilmesine bir katkı sağlamak bir yana işin yoğunlaştırılmasına ve işçilerin direnişine neden olduğu, İngiliz endüstri ilişkileri literatürüne dayalı olarak ortaya konmakta ve Japonlaşmanın küresel bir başarı formülü olduğu iddialarına karşı çıkmaktadır.

Dr. Halil Zaim'in işletmelerde bilgi yönetimi süreçlerini incelediği makalede bilginin uzun vadeli sürdürülebilir rekabet avantajı kazanma bakımından önemine işaret edilmektedir. Bilgi yönetimi süreçlerinin bilginin üretilmesi, geliştirilmesi, tasnif edilmesi ve saklanması, transferi ve paylaşılması, kullanılması ve değerlendirilmesi ana başlıklarıyla ele alındığı çalışmada çokuluslu şirketlerin bu alana katkıları, Siemens Business Services Türkiye örneği uygulamalarıyla ortaya konmaktadır.

"Sosyal Sigortalar Kurumunun Hastalık Sigortası Uygulaması"nu ele aldıkları çalışmalarında Dr. Tuncay Güloğlu ve diğerleri de ampirik

araştırmalarıyla tezlerini güçlendirmektedirler. Sosyal Sigortalar Kurumu'nun hastalık sigortası sistemi çeşitli açılardan ele alınıp incelendikten sonra, araştırmacılar, sistemin etkinliğini ölçmek üzere bir anket çalışması yaparak değerlendirmişlerdir. Hastalık sigortası uygulamalarının nicel ve nitel olarak yetersiz olduğunun vurgulandığı çalışmada sorunların kaynaklarına ve çözüm önerilerine de değinilmektedir.

Nüfus artışı ile ekonomik büyüme arasında tersine bir ilişkinin bulunduğu varsayımının test edildiği son hakemli makalede Dr. Hakan Çetintaş ve Dr. Halis Başel, uzun dönemde bu iki değişken arasında bir ilişkinin ve nedenselliğin olmadığı sonucuna varmaktadırlar. Birim kök testleri, koentegrasyon testi ve hata düzeltme modellerinin uygulandığı ekonometrik analizde, 1938-1998 dönemine ait Türkiye nüfus ve hayat standartları verileri kullanılmıştır.

Sosyal Siyaset Konferansları'm hakemli bir yaym olarak sürdürme arzumuz ancak değerli meslektaşlarımızın katkılarıyla gerçekleşebilir. Başta hakem heyetimiz olmak üzere, yazı gönderen tüm okuyucu ve araştırmacılara gönülden teşekkür ediyoruz. Gelecek sayılarda daha zengin kitaplar çıkarmak için çabamız artarak sürecektir. Önümüzdeki sayıdan itibaren nöbet değişikliği var ve Editörlüđu bir başka arkadaşımız, Dr. Ali Kemal Saym üstlendi. Kendisine başarılar diliyorum.

Hořçakalm.

Dr. H. İbrahim Sarıoğlu